

Література

1. Гринів Л.С. Концептуальні засади просторової парадигми екологічно збалансованої економіки / Л.С. Гринів // Регіональна економіка. – 2001. - № 4. – С.54-63.
2. Журавель С.В. Особливості органічного землеробства на Поліссі / С.В. Журавель, Б.В. Матвійчук, Н.Г. Матвійчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zemlerobstvo.com/wpcontent/uploads/v.z.1-2.2011_2.pdf
3. Котикова І.О. Організаційно-економічні основи стійкого розвитку сільськогосподарського землекористування: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / І.О. Котикова. – Миколаїв, 2011. – 35 с.
4. Стоволос Н.Б. Екологізація як ключовий елемент розвитку АПК / Н.Б. Стоволос // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – Суми: СНАУ. – 2011. – Вип. 9 (50). – С. 170-174.

Володимир СЕМЧИШИН

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ

У теперішній час спиртова галузь вимагає здійснення суттєвих реформ у спиртовому виробництві. Насамперед, серйозного перегляду вимагає питання державної монополії на виробництво та реалізацію етилового спирту, а саме: низький рівень якості менеджменту та маркетингу керівників спиртових заводів; розвиток сировинної бази для виробництва спирту та багато інших.

Аналізуючи показники ДП „Укрспирт” Марилівського МПД, очевидно, що наявні потужності з виробництва спирту у теперішній час втричі перевищують потребу ринку в спирті. Як наслідок, багато спиртових підприємств зупинили свою господарську діяльність у зв’язку з низькою завантаженістю, адже Кабінет Міністрів наприкінці липня 2010 року ухвалив рішення ліквідувати державний концерн спиртової та лікєро-горілчаної промисловості „Укрспирт” і створити на його базі однойменне державне підприємство. ДП "Укрспирт" входить до сфери управління Міністерства аграрної політики та продовольства.

Таким чином, виходячи з наведених даних, можна виділити такі основні тенденції спиртової галузі України як:

- скорочення обсягів випуску етилового спирту;
- скорочення обсягів експорту етилового спирту;
- низький рівень використання потужностей вітчизняних спиртових заводів [1].

Неповна завантаженість потужностей спиртової промисловості призводить до виникнення цілої низки критичних проблем, які потребують оперативного вивчення, узагальнення та практичних рекомендацій щодо їх вирішення. Спиртова промисловість здатна задовольнити всі потреби нашої країни при завантаженні потужностей лише на 40 %, тому пошук нових ринків збуту продукції призводить до необхідності введення інноваційних технологій і виробництві нових видів продукції, яким є високооктанова кисневмісна добавка до бензинів.

Зазначимо, що ринок спиртової галузі є достатньо прибутковим. У зв’язку з обмеженням вжитку на внутрішньому ринку харчового спирту на перший план виступає завдання пошуку нових альтернативних можливостей застосування етилового спирту. Одним з таких напрямків розвитку спиртової галузі є орієнтація виробничих потужностей на виробництво біопалива.

Спиртова промисловість зорієнтована на сировину. Сировинною базою для виробництва спирту є меляса, дефективний цукор, зерно, картопля. Зазвичай, спиртові

заводи розміщуються у невеликих населених пунктах. Більшість спирту в Україні виробляють з відходів цукрової промисловості. Провідними його виробниками є Черкаська, Вінницька, Київська, Чернігівська, Житомирська області, зокрема в Тернопільській області є ДП „Укрспирт” Марилівське МПД. В окремі роки Україна посідала 3 місце в світі (після Бразилії та Росії) за обсягами виробництва спирту.

Основним питанням розвитку ринку спиртової промисловості є питання з визначення спеціалізації діяльності спиртових заводів. Це означає, що спиртові заводи можуть обрати один із чотирьох наведених нижче напрямків:

- спирт для виробництва біопалива (сумішевих бензинів) – біоетанол;
- харчовий спирт лише для виробництва лікєро-горілчаних виробів;
- виробництво спирту для технічних цілей (хімічна промисловість, машинобудування, автомобільні засоби тощо);
- харчовий спирт для забезпечення діяльності промислових підприємств (медицина, парфумерія, кондитерські підприємства, виноробство).

Україна щорічно споживає біля 200 млн. т палива – енергетичних ресурсів і відноситься до енергодефіцитних країн, тому що покриває свої потреби в енергоспоживанні приблизно на 53% та імпортує 75% необхідного обсягу природного газу та 85% сирової нафти і нафтопродуктів. Така структура паливо-енергетичного комплексу економічно недоцільна, породжує залежність економіки України від країн – експортерів нафти та газу і є загрозою для її енергетичної та національної безпеки. Біопаливо, до якого відноситься високооктанова кисневмісна добавка (ВКД) до бензинів це і є енергетичний ресурс, що має біологічне походження, і головною особливістю якого є відновлюваність [2, с. 17].

Оскільки спиртові заводи, зазвичай, розміщені в сільській місцевості і, переважно, є основними наповнювачами місцевих бюджетів, то їх розбудова та ефективне функціонування буде покращувати розвиток сільської соціальної та побутової інфраструктури, а стабільна робота заводів сприятиме розв’язанню проблем зайнятості населення і буде посилювати економічну міцність села і нашої країни. Стратегія нарощування обсягів виробництва і використання біоетанолу стимулює розвиток підприємств не лише спиртової галузі, а й тісно пов’язаних з нею сільського господарства та цукрової галузі промисловості. Вирішення питання енергозбереження у виробництві спирту можливе через використання відходів спиртового виробництва – меляси та зерна [3, с. 37].

Проведений аналіз показав, що основними проблемами спиртової галузі є: відсутність нових ринків збуту продукції, скорочення обсягів експорту. Перераховані проблеми в результаті призводять до скорочення завантаженості потужностей спиртових підприємств України, яка має великий виробничий потенціал, що був закладений історично. При цьому, важливими проблемами при розвитку спиртової галузі залишаються проблеми фальсифікату на ринку, що змушують підприємства даної галузі гальмувати на шляху свого вдосконалення та розвитку [4, с. 29].

Аналізуючи сучасний розвиток спиртової галузі можна вирішити питання взаємопов’язаних проблем соціального і екологічного характеру. Так, останнім часом все більшої значущості набувають технології спрямовані на покращення якості пального із використанням високооктанових кисневмісних добавок до бензинів, що дозволяє відносити сумішеві бензини до біопалив. Вирішення цієї проблеми дозволить паралельно вирішити низку проблем енергетики та нафтопереробки. Також застосування високооктанових кисневмісних добавок до бензинів при виробництві біопалива дозволить значно покращити екологічну ситуацію, особливо у великих містах [5, с. 29].

Державне підприємство „Укрспирт”, незважаючи на критичні зауваження нафтотрейдерів про неможливість забезпечити ринок нафтопродуктів біоетанолом, заявив про готовність виробляти достатню кількість біоетанолу, який з 2014 року міститься в бензині в обсязі 5 %. В теперішній час „Укрспирт” виробляє 150 тис. тонн біоетанолу на рік, обсяг, що не забезпечує потребу України. Однак, реконструкція підприємств дозволить забезпечити український ринок і налагодити експорт цього продукту.

Таким чином, одним із найефективніших напрямків розвитку спиртової промисловості є впровадження сучасних інноваційних технологій з виробництва спирту, які включають часткове перепрофілювання надлишкових потужностей спиртових заводів на виробництво біопалива, продукції технологічного призначення, організацію виробництва біогазу.

Література

1. Електронний ресурс [<http://www.news.meta.ua>].
2. Мельничук О.І. Проблеми та перспективи розвитку спиртової галузі України в контексті виробництва біопалива / О.І. Мельничук // Економіка і держава – 2012. – № 2. – С. 15-21.
3. Нагорний Є.І. Інноваційні напрями розвитку підприємств цукрової та спиртових галузей харчової промисловості / Є.В. Нагорний // Проблеми науки. – 2011. №1. – С.37-40.
4. Губенко Н.Ю. Сучасні тенденції розвитку спиртової та цукрової промисловості України / Н.Ю. Губенко, І.К. Шматкова // Пропозиція. – 2012. – №5. – С. 27-32.
5. Жонлер І. В.. Організаційно – методичні підходи до підвищення ефективності підприємств спиртової промисловості України/ І.В. Жонлер// Агроперспектива – 2012. – № 8. – С. 27-35.

Володимир СЛЮСАРЧИН

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРЕРОБНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

Соціально-економічні зміни у формах власності, формування багатоукладної економіки і перехід до соціально орієнтованої ринкової економіки вимагають адекватних змін у механізмі господарювання. Здійснення господарської діяльності підприємствами АПК в умовах мінливого зовнішнього середовища, яке характеризується посиленням тиску як з боку внутрішніх, так і з боку зовнішніх конкурентів, обумовлює постійну потребу у вдосконаленні управління. Відповідно до цього, агропромислові підприємства потребують постійного коригування організаційної структури, та внесення інших змін в систему управління. При цьому, основні напрями вдосконалення організації управління передбачають наступне:

- децентралізацію управління;
- спрощення управлінських процедур, надання їм меншої формалізації;
- узгодження повноважень та відповідальності посадових осіб;
- усунення суперечливості в рішеннях і наказах;
- посилення мотивації до праці працівників та керівників;
- вдосконалення організаційних комунікацій.

Виходячи за рамки процесів пов'язаних чітко із організацією управління, агропромислові підприємства значні зусилля докладають також у інших сферах управлінської діяльності, зокрема:

- зниженні загальних витрат і витрат на управління;
- зростанні прибутку;
- розширенні частки ринку;
- прискоренні техніко-економічного розвитку;
- підвищенні оперативності та більшій гнучкості у взаємодії із зовнішнім середовищем тощо.

Названі напрями оптимізації управління покликані підвищити його ефективність і досягаються за рахунок різного роду заходів. Серед найбільш актуальних для підприємств, що займаються переробкою сільськогосподарської продукції напрямів вдосконалення варто виділити: